

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto . . . . . K 15—
za pol leta 7-50
za četrt leta 3-80
za 1 mesec 1-30

Posamezna številka 40 vin.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), prtiličje, levo.

Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 17

Ptuj, 27. julija 1919

I. letnik

1000 K

nagrade dobi, kdor prijavi točno sled tatov, ki so opleni v noči od 22. na 23. skladišče trgovca Senčarja pri kolodvoru in pripomore, da se izsledi ter dobi ukradeno blago.

Boljševizem.

V Rusiji vlada še vedno boljševik Ljening — na Ogrskem boljševik Bela Kun. Boljševiki so uvedli komunizem, t. j. odpravili so zasebno lastnino in proglasili celo narodno premoženje za skupno last. Veleposestnike se je razlastilo in zemlja razdelila med kmete in delavce. Seveda ni kmet lastnik dodeljene mu zemlje, sme jo le obdelovati, pridelki pa so skupni in namenjeni za splošno razdelitev. Človek bi mislil, da je z uvedbo teh socijalističnih idej nastopilo v obeh boljševiških državah največje blagostanje in splošna zadovoljnost. Mislili bi si, da je med komunisti zginilo vsako sovraštvo, da med njimi ni sebičnosti in da vlada med ljudstvom ljubezen do bližnjega. V resnici je pa ravno nasprotno. Komunisti vidijo svojo prvo nalogo v tem, da si skuša vsak nakopičiti čim največje premoženje. Komunisti pobijajo, in ropajo svojega bližnjega. Povsod — največja korupcija.

Odiranje je v polnem cvetu, draginja nepopisna. Saj stane n. pr. v Budapešti gos 2000 K, kg mesa 150 do 200 K, eno jajce 8 do 10 K.

Zmagoslavni polet Sokola med Srbe.

(Nadaljevanje.)

Vzorna vrsta naša je res vzorna, že sam njen prihod te elektrizira. Stane nastopi s krasno vajo, v kateri se združuje sila z gibčnostjo. Veletoč je tem junakom, ki so se komaj odpočili od vojnih naporov, najlažja in najnavadnejša vaja. Vse se jim čudi in pohvala za pohvalo jim doni od trideset tisoč gledalcev.

Bratje Hrvati in Srbi so se odlikovali na visoki bradlji. Sredi telovadišča postavijo novo malo nizko bradljo. Bratje telovadci odhajajo, nastopijo pa sestre telovadkinje iz Zagreba na bradlji.

Poslednja točka in najlepša je bil nastop vrste najboljših telovadcev vseh slovenskih žup, pod vodstvom brata Stane Vidmarja. Na petih bradljah se telovadi. Pet bratov izzstopi na povelje, istočasno skoči vseh pet na bradljo in potem istočasno izvaja vajo, istočasno odskoči in vstopi v vrsto. Pet kras-

V obeh državah vlada popolna anarhija. To je napotilo zvezne sile, da so pričele razmišljati o oboroženi intervenciji v boljševiški Rusiji in Ogrski.

Eno je jasno: Dokler ne nastopi red v Rusiji in na Ogrskem, tako dolgo ne pride do mira v sosednih državah. Posebno obstoji nevarnost za našo državo, da jo vedno zopet ogroža boljševizem, katerega bi sovražniki ujedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev tako radi zanesli tudi med naše ljudi.

Nasprotnega mnenja je pa jugoslovanska socijalna demokracija. Kakor znano, je sklenila demonstracijski štrajk za 20. in 21. juli, da protestira zoper oboroženo intervencijo zveznih sil v Rusiji in Ogrski. Nastopila je torej odločno za ruske in ogrske boljševike! Stavka dne 20. in 21. julija t. l. se je sicer ponesrečila. Delo ni počivalo, vozili so celo vlaki in tako je naše ljudstvo najbolje pokazalo, da nikakor ne mara boljševiških razmer v našem kraljestvu. Vlada v Beogradu je odločno obsodila gibanje haših socijalistov v prid ruskih in ogrskih boljševikov, prepovedala je shode in obhode. Deželna vlada v Ljubljani ni bila tako odločna. Pokazale so se pa tudi takoj posledice. Med ljudstvom je itak ukoreninjena nekaka splošna nezadovoljnost. Državi nevarni elementi bi kaj lahko, to nezadovoljnost na zloben način uporabili v razširjanje boljševiškega gibanja. Ker deželna vlada ni nastopila z vso odločnostjo proti stavki, je takoj zrastle greben raznim boljševikom in le tako je razlagati obžalovanjavredne pojave, ki so se pokazale po 21. juliju v Mariboru in drugod.

Storiti moramo vse, da udušimo v kali vsak pojav boljševizma. Tu mora storiti v prvi vrsti vlada svojo dolžnost. Zatrta pa ne bo boljševiškega navdahnjenja samo s silo, temveč treba je odstraniti vzroke nezadovoljnosti. Treba je izpolniti reforme, katere so nujno potrebne in jih ljudstvo opravično pričakuje. Treba je, pravične izvesti agrarno reformo. Treba je stopiti od-

nih vaj so izvedli z največjo točnostjo in gotovostjo.

Konec tvorita dve krasni skupini stoj in razovk na vseh petih bradljah. Posebno poslednja je elektrizirala vse, ker je stalo na vsaki bradlji dve minuti dolgo pet bratov v stoji na rokah, torej je bilo 25 bratov naenkrat v stoji na rokah.

Omeniti še moram, da je prisostovalo vse službe prosto vojaštvo s svojimi poveljniki javni telovadbi, torej se vidi, da vojaško ministrstvo zna ceniti naše sokolsko delo.

Prehitro je zopet minulo, Odhajali smo s tremi godbami v dolgem sprevedu, za nami vojaštvo v mesto. povsod še prjrsčneje pozdravljeni, kakor dozdej.

Zvečer so bili koncerti in predstava v gledališču bratom sokolom na čast. Bratje zveznih odborov pa so se posvetovali do 3. ure v jutro in določali program za seje različnih odsekov, ki so celi dan 20. junija zborovali in pretehtavali, kaj naj Sokol vse vkrene in kakor naj deluje za blagor in čast svoje prekrasne, toliko pretrpele domovine. Celi dan smo delali, do 21. ure zvečer.

ločno na prste vsem navijalcem cen, vstvariti ljudstvu boljše življenske pogoje, odpraviti draginjo vsaj življenskim potrebščinam? In kaj je s konfiskacijo vojnih dobičkov. Ali bi ta ne nesla naši državi več za preskrbo invalidov in za zboljšanje gmotnega položaja našega delavstva, kakor prostovoljni doneski!

Pri nas še nimamo boljševizma — hvala bogu, toda imeli ga bomo v kratkem, če ne izvršimo kmalu prepotrebni socijalnih reform.

Krajna imena in naši uradi.

F. Vajda

Nedavno mi je prišel pred oči novi krčevinski občinski pečat z napisom „Karčovina.“ Vprašal sem nekega prisednika gerentskega sosveta, zakaj je gerent dal napraviti to spakedranko. Dobil sem odgovor, da je okrajno glavarstvo naročilo nove pečate za občine. Ime občine je jasno. Ljudstvo govori „Krčovina“, slovniško pravilno je „Krčevina“, toda v naših krajih govorijo za mehкими soglasniki o namesto e, pravijo „konjov“ namesto „konjev“. Nemcem je polglasni r neznan, napravili so ime „Karčovina“ in prej pisali po nemško „Kartschowina“. Upali smo, da bodo slovenski uradi odpravili takšne spakedrante, a smo se varali v tem upanju.

Ako uradnik sam ne ve, kako je pravilno, naj vpraša strokovnjake. Imamo v Ptujju gimnazijo, v Mariboru zgodovinsko društvo, v Ljubljani Slovensko Matico, našli bomo torej ljudi, ki bodo določili pravilno obliko krajevnih imen. Zdaj se sestavlja novi občinski kataster, ta naj določi enkrat za vselej pravilna imena. Predstojnik zemljemerskega urada je tudi predložil piscu teh vrst seznam občinskih imen ptujškega okrajnega glavarstva. Žalibog nisem strokovnjak in mu nisem mogel povsod dati zadovoljivega pojasnila.

Da se določi pravilna oblika krajevnega imena, treba je temeljitega zgodovinskega in

Drugi dan je bila druga glavna skupna skupščina. Že pred skupščino si opazil neko nenavadno vrvenje med brati Sokoli odposlanci. Prvi glavni predlog je predlagal združenje vseh Sokolskih društev Srbov, Hrvatov in Slovencev v edinstveno zvezo z imenom jugoslovanski Sokol. Predlog je bil sprejet z največjim navdušenjem jednoglasno.

Potem so najstarejši bratje vseh odsekov prečitali zaključke teh odsekov in predloge, kateri naj se stavijo vladi glede sokolskega dela, posebno, ker je Sokol v novem sedanjem položaju popolnoma vojaško društvo, v tem smislu namreč, da pripravlja za brambo domovine telesno in duševno močne in odločne može in jednake ženske, ki naj rodijo krepak narod in v slučaju potrebe stojijo zvesto na strani mož pri vseh naporih. Vsi zaključki in predlogi odsekov so bili sprejeti s pohvalo in odobravanjem. Ena najlepših točk, prav za prav nekaj intermezzo, je pa bilo prečitanje neke sestre Hrvatice, kaj si prava sestra Sokolica predstavlja pod imenom sestra Sokolica. Cel ta njen govor izide v Sokolskem glasniku!

Z veliko večino je prodril predlog, da se

jezikovnega znanja ter dobrega pozornega ušesa za ljudsko govoricu.

Če se med ljudstvom poizveduje po imenu kraja, se ne sme vprašati naravnost: kako se zove ta kraj? ampak vprašati se mora: kje sem? odkod si? kam greš? Iz odgovora na ta tri vprašanja, si mora izobraženec napraviti pravilno ime. To priporočam zlasti učiteljstvu in duhovništvu. Previdnosti je treba pri črkah s in z, ker so Nemci za oboje pisali s, n. pr. Zabovci. Letos smo dobili dijake iz Zamušan. Del te občine je všolan in cerkveno podrejen k sveti Marjeti, drugi del pa k Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji. En dijak je imel v krstnem listu in šolskem izpričevalu „Samušani“, drugi pa „Zamušani“ To je anarhija!

Še hujši je sledeči slučaj: v krstnem listu nekega dijaka od Sv. Marjete stoji kot rojstni kraj „Gorišnica“. Ker sem v bližini doma, vem, da ljudstvo odgovarja na prej omenjena tri vprašanja: v Gorišcih, iz Gorišinjec, v Gorišnce. Po ljudski govoricu so torej mogoče le sledeče oblike: Gorišenci, Gorišinci, Gorišinjci. Jezikoslovec mi je povedal, da je veljavna prva oblika: Gorišenci. Le po neodpustljivi površnosti je mogla priti v krstni list oblika: Gorišnica!

Semkaj spada tudi ime „Spuhlja“, ki se je začelo šopiriti. Ljudje govorijo: v Spühlih, iz Spühel, v Spühle, tako vsaj se spominjam iz mladih let. Torej je pravilna oblika: Spuhlji.

Oblika „Hajdin“ se je odomačila, a gotovo pod nemškim vplivom. Pred 30 leti so ljudje govorili: na Hajdini, iz Hajdine, na Hajdino, torej bi ime bilo: Hajdina. Nemci so slovensko končnico a izpustili, ostala je oblika Hajdin, ki je v slovenščini moškega spola. Ravnotako je nastala nemška oblika „Kartschowina“ pri Mariboru.

Izobraženci, ki so v prvi vrsti poklicani, da varujejo imena pred popačenjem, največ grešijo v tem oziru. Nimajo čuta za naša množinska imena, kakor kažeta primera Gorišenci in Spuhlji. Dvomim tudi o pravilnosti imen Dražence, Cirkovce, mislim, da so ta imena vsa moškega spola na — ci

Nadalje bo treba določiti načelno stališče, ali naj obvelja ljudska oblika Krčovina, Gajovci, Oslušovci ali slovniška Krčevina, Gajevci, Osluševci. Drugo vprašanje je, ali se naj piše po zgodovinskem razvoju ali po slovniško veljavnem pravopisu. N. pr. ime moje rojstne vasi Stojnci je pokojni zgodovinar Slekovec razlagal iz imena Stojan, Stojanci. Verjetno je, da je pri bajuvarskih Nemcih iz Stojandorfa („Stoan“) nastalo nemški Steindorf. Ali se naj vsled tega piše Stojnci ali pravopisno Stonjci (kakor konj).

Če so nemški uradniki pačili naša slovenska imena, ne smejo tega delati naši slovenski izobraženci. Nevarnost za to je tem večja, ker zdaj prihaja vedno več Slovencev iz drugih pokrajin, ki ne poznajo našega na-

voli zvezni vrhovni odbor za dobo pet let. Jednoglasi je bil sprejet predlog, da naj bo sedež glavnih činiteljev odbora in s tem odbora samega za dobo pet let v Ljubljani.

Bratje Hrvatje so predlagali, naj se dosedanji Sokolski glasnik premeni v „Jugoslovanski sokolski glasnik.“ Kot glavni nasprotni govornik je pobijal predlog general Štefanovič in rekel med drugim, da je iz cele Srbije onkraj Save navzoč en sam odposlanec, ker Sokoli stare kraljevine Srbije čuvajo še mejo proti Madžarom in Nemcem, torej naj pazijo vsi zborovalci, da ne žalijo srbskega narodnega čuta. Ako bi se imenoval skupni sokolski list, vestnik jugoslovanskega Sokola, potem bi mogli priobčevati tudi izdajice Bolgari svoja sokolska poročila v njem. Srbi pa še ne smatrajo Bolgarov za sebi enakim, zato naj se list imenuje samo Sokolski vestnik Srbóv, Hrvatov in Slovencev in izhaja naj v Zagrebu.

Glavni odbor zveze Sokola Srbóv, Hrvatov in Slovencev je bil voljen jednoglasno po od vseh treh dosedanjih zvezah predlagani listi. Slovence je doletela velika čast, da imajo v tem odboru, to je v skupnem

rečja. Ljudstvo pri nas ima sicer mnogo nemških izrazov za razne predmete, jezikovni črt pa je še dobro ohranjen, gotovo boljše nego v Ljubljani in drugod, kjer požirajo končnice. Ta črt naj se ne kviri z uradnimi spakami!

Dve važni zadevi mesta Ptuj!

V današnjem času, ko se vse nekako hitreje suče, se je v zadnjih dneh raznesla skoro neverjetna vest po našem mestu, da so se po inšpekciji neke višje vojaške osebe odločili vojaški krogi, da preselijo naš ptujski pijonirski in saperski kader v Osjek v Slavonijo in neko majhno mesto v Srbijo ob Donavi.

Ob enem pa se vedno bolj potrjuje vest, da misli uprava južne železnice preseliti tudi reparaturno delavnico, ki je na tukašnjem kolodvoru, v Maribor. Ta novica je vse osupnila, ker je vendar ta delavnica za naše mesto velevažna industrijska postojanka; vse, kar misli na gospodarski in finančni procvit Ptuj, ne more odobravati preseljevanja podjetja, kakor je ta delavnica, v kateri dela vsaj 50 rodbinskih očetov, ki imajo v Ptuj in njega okolici svoje domove, ki so jih postavili z velikim trudom. Vsi ti rodbinski očetje, bi naj potem ali prodali svoje hiše tukaj in se preselili v Maribor, ali pa zapustili predčasno svojo službo, na katero so navezani in za par kronc mesečno sli v pokoj, samo da bi jim ne bilo treba zapustiti svoje hišice, ki so si jo zgradili z tolikimi žrtvami! Vsak namreč dobro ve, da danes in za mnogo let sploh ni misliti na ustanovitev ozir. zidanje novega doma kje drugje.

Kaka škoda pa bi nastala za vse ptujske obrtnike in trgovce, ve zopet presoditi samo oni, ki preračunā, koliko manjka v takem kraju, ako se izseli 500 ljudi, ki so zaposleni v industrijo, kjer vendar vsak dan nekaj zaslužijo in kupujejo svoje življenske potreščine.

Koliko časa se je ptujsko mesto potegovalo, da se je zopet obnovila ta delavnica na južnem kolodvoru pred 20 leti, ker je v letu okoli 1870 bila že enkrat opuščena. Seveda velekapital, kakor je južna železnica, misli le na to, kako bi kje kako krono prištedila, da pa delavci v velikem mestu kakor je Maribor, veliko težje izhajajo, to nje ne briga. Pa tudi iz krogov ptujskih trgovcev, obrtnikov in meščanov prihaja danes glasen klic na mestni svet v Ptuj, da taj storijo vse korake, da se nam ta postojanka industrije, ki jo do sedaj imamo, v Ptuj ohrani in nikakor ne skrči, ampak prej še razširi.

Gotovo je, da more vršiti dandanes delavec le tam z uspehom svojo delo, kjer je primerno in dovolj prehranjen. To je v srednjem mestu, kakor je naš Ptuj, za te v tukajšnji delavnici zaposlene ljudi veliko lažje,

sokolskem odboru vseh Srbóv, Hrvatov in Slovencev štiri glavne činitelje in to: Starosta je brat dr. Oražen, načelnik brat Stane Vidmar, blagajnik brat Kajzelj in tajnik brat dr. Fuchs. Dragi čitatelj teh vrstic, posebno če si že Sokol, pomisli, koliko čast je to za naš narod, koliko zaupanje nam je s tem izrečeno, a zavedaj se tudi, da smo vsi slovenski Sokoli prevzeli težko, zelo težko a častno nalogo, da vodimo našega jugoslovanskega feniksa, našega prerobenega Sokola k svetlemu solncu, da posokolimo celi narod, in ga pripeljemo k zavesti, da je samo oni vreden svobodnega državljanstva, ki si je v to svrho odgojil um in telo.

Po izvolitvi govorili in prisegali so vsi novoizvoljeni, da hočejo posvetiti vse svoje sile, duševne in telesne, samo sokolskemu delu in s tem naši prekrasni troedini kraljevini.

Stane Vidmar je pokazal s svojim govorom, da ni samo najboljši telovadec, ampak da je tudi najboljši pojmovalec sokolskih načel in sokolskega poslanstva. Med drugim je prosil vse brate, naj bodo čisti in naj ljubijo svoje sobrate z iskreno sokolsko bratsko ljubeznijo, da more brat bratu v istini odkrito-

ko v Mariboru, kjer je itak velika delavnica južne železnice, ki zaposluje do 4000 delavcev z rodbinami in zraven teh še živi 36.000 civilnega prebivalstva v tem mestu.

Isto velja za naš pijonirski in saperski kader. Ta dva vojaška oddelka, posebno pijonirski, je bil zadnjih 50 let nekako zraščeen s Ptujem, in sedaj se nam hoče to vzeti, kar je tako potrebno, že radi velih nevarnosti pri prepogosto se ponavljajočih povodnih naše Drave.

Ves materijal bi se seve razvozil na vse vetrove in ostale vojaške naprave, ki so služile dolgo let za vaje pijonirjem in saperjem, pa naj bi počasi razpadle.

Seve, ako se ne zdi škoda višjim vojaškim krogom in ne premislijo, da vendar ne gre, da bi se pustilo tu kratkomalo razpasti toliko vrednosti, na drugih krajih pa postavljati z milijoni davkoplačevalcev nove naprave, potem moramo ugovarjati tudi kot davkoplačevalci in kot lokalni domoljubi.

Kaj pa bode, ako pride danes ali jutri do velike povodni, kakoršnih je bilo najmanj 10 do 12 v zadnjih 50. letih, kakor nam kažejo letnice ob stebrih pri železniškem mostu. Takrat se bo pa vse čudilo, da je bila država tako neprevidna s tem premeščanjem in pa, da se mesto ni pobrigalo ob pravem času.

Da se nam ne pripeti ta dvojna škoda, ki bi bila za mesto Ptuj naravnost nenadomestljiva, pozivljamo mestni svet, da stori vse korake in z vso odločnostjo, dokler je še čas, ker star pregovor „po smrti je kesanje prepozno“, nas uči, da se da odvrniti marsikaka škoda še o pravem času, ako se ne vstraši truda.

F. Č.

Mlajši trgovci in obrtniki — Slovenci na deželo!

Grešne nemčurske duše delajo pokoro. To se vidi v mestih kakor se tudi opazuje na deželi. Laskajo se sedaj slovenskemu ljudstvu, hlinijo najbolše patriote ter pravijo, da so tudi poprej takšni bili. Pa kdo jim bo verjel, da so se res spokorili, spoznali svojo zmoto in se spremenile iz Savla v Pavla. Nekateri so se res poboljšali in skušajo popraviti grehe prejšnjih dni. Mnogim pa se na obrazu vidi, da se samo hlinijo in obračajo plašč po vetru. V srcu pa so ostali to, kar so bili poprej, neznačajni in nezanesljivi — še vedno narodni odpadniki. Ljudstvo jih dobro pozna, se jih sramuje in jih zaničuje.

To so razni gostilničarji, trgovci in drugi obrtniki. Ti sedaj žanjejo, kar so prej sejali, ko so uživali ugodnosti pod nemško vlado.

Prav je, da jih je slovenska oblast prisilila k temu, da so razobesili slovenske napise. Toda vsi niso izpolnili ukaza Napra-

srčno zreti v oči. Ves Vidmarjev govor se je poslušalo z največjo pazljivostjo in ne pomehati hoteče odobravanje je dokazalo, da vsi bratje razumejo našega Staneta.

Skupščina je bila zaključena in oznanila se nam je vesela vest, da odplovemo drugo jutro ob 7. uri po Donavi v Beli grad.

Odločena je bila takoj ura počitka, to se pravi, določene so bile sokolske patrolje, ki so dobile nalogo, ob 23. uri pregledati vse javne prostore in slučajno še bedeče brate opomniti na potrebo počitka.

Pa kako bi sploh človek prišel ta poslednji večer v gostilno ali kavarno, saj je bil vendar poslednji večer pri dragem srbskem gostitelju. Ej ljudje božji, nimate pojma, kako smo se poslavljali celi večer, da celo plakala so mehka bratska srbska srca in tudi mi Slovenci smo rojeni za ljubezen in nežna čutila, tudi nam so se rosile oči. Povabljali smo brate Srbe v našo ožjo domovino, da spoznajo nje krasoto, da vidijo, da je mnogo mnogo tisoč Srbe ljubečih našincev ostalo doma.

(Nadaljevanje sledi.)

vili so kot napis le svoje spakedrano ime, prejšno nemško reklamo pa so popolnoma opustili ter je niso nadomestili s slovensko.

Marsikoga bi sicer napis v slovenskem jeziku spravil v zmoto, da bi šel k nemčurškemu trgovcu kupovat. Pa ravno te spakedranke v imenu ga bodo opominjale na človeka, katerega se naj izogne.

Ako greš po deželi ter si ogledaš obrtnike, gostilničarje in trgovce, najdeš med njimi še vedno največ nemčurjev, ki še vedno pričakujejo, da bo prišel rešitelj. Ljudstvo jih pozna ter se jih bode sčasom obranilo. Pa kako naj to stori, ko pa nima slovenskega trgovca ali obrtnika blizu, v mesto pa je predaletč. Hočeš ali nočeš, moraš iti k nemčurju kupovat.

Slovenci na deželi si žele slovenskih obrtnikov, solidnih in vljudnih trgovcev, ker hoče pi-javke odstraniti, jih iztrebiti. Ima še spomin na to, kako so jih v vojnem času odirali in s surovimi psokami odganjali. Sedaj bi jim slovenski kmet to rad povrnil!

Za to je klic na slovenske trgovce in obrtnike v mestih, posebno na mlajše: „Pridite na deželo, med nas kmečko ljudstvo,“ čimprej uslišati!

Vsem mlajšim trgovcem in obrtnikom dajemo to v vednost. Pojdite kot stebri med slovensko ljudstvo, nastanite se med njimi. Vaš obstanek Vam je zagotovljen.

**Zborovanje zaupnikov JDS
v nedeljo, dne 6. julija 1919 v veliki dvo-
rani „Narodnega doma“ v Ljubljani.**

(Konec.)

„Kmečki svet“ in kmečko tajništvo JDS.

Za posvetovanje in odločanje v stanovskih in strokovnih kmečkih vprašanjih se osnuje v okrilju JDS in v pomoč načelstvu stranke agrarno-strokovna organizacija pod naslovom: „Kmečki svet“. To se sestavlja tako, da voli vanjo vsaka okrajna organizacija po enega posestnika, izvrševalni odbor izmed članstva JDS toliko kmetijskih strokovnjakov, kolikor je to potrebno. „Kmečko tajništvo JDS“ naj tvori posredovalnico med kmetiskim članstvom in vodstvom stranke, vodi naj ga poseben kmetijski strokovnjak pod nadzorstvom „Kmečkega sveta“.

Gosp. dr. Lavrenčič predlaga k poročevalčevemu predlogu nekatere spremembe ki merijo na to, da bi se kmečki stan kolikor mogoče osamosvojil pod protektor stranke; tudi predlaga naj se ne rabi beseda kmečka, „zbornica“, ampak kmečki „svet“. V tozadevno debato so posegli razni drugi govorniki (dr. Dimnik, Oblak, Tavzes, Osterman). Zlasti se je izrekel proti vsaki cepitvi stranke bivši župan v Kranjski gori, gosp. Peterman, ki je v priprostih, a jedernatih besedah poudarjal, da je potrebna sloga, kajti „kjer se dva tepeta, tretji klobuke pobira“. 26 let so vodili politiko in kmeta za nos Šustercijanci; kam nas je to privedlo, vidimo vsi. Prišel je do prepričanja, da je treba sedaj kreniti drugo pot, ki vodi v demokratsko stranko, v kateri so združeni vsi stanovi. Prosi torej, da se glasuje za predlog poslanca g. Ribnikarja. Besedam priprostega pa razumnega moža je sledilo nepopisno navdušenje in zborovalci so sprejeli predlagane premembe statuta, potem ko je tudi g. poslanec Ribnikar pristal na to, da se rabi namesto besede „zbornica“ „svet“.

Nato se prečita poročilo o volitvah.

K zadnji točki slučajnosti se oglasi med drugimi tudi neka gospodična z dežele, ki se pritožuje nad postopanjem duhovnikov, ki se skušajo na umazan način maščevati nad vsemi, ki ne trobijo v njihov rog. Prosi, da bi gospodje poslanci kaj ukrenili v obrambo takih žrtev.

Lepo uspeli shod se zaključil ob 17. uri 10 minut.

Sledeče resolucije so se sprejele:

Resolucije predlagane in sprejete na zboru zaupnikov JDS.

Resolucija radi valute.

Resolucija radi carine.
Resolucija glede uvoza in izvoza.
Resolucija glede prometa.
Resolucija proti Židom.
Resolucija glede agrarne reforme.
Resolucija glede uradniških nlač.
Resolucija glede obrtnega stanu.
Resolucija glede sestanka avtonomnih mest.

Resolucija proti konfidentom.
Resolucija proti korupciji.
Resolucija proti jesenski rekviziciji.
Resolucija proti pogodbi z mlinskimi ve-leindustriji.

Resolucija glede železnice.
Resolucija glede vseučilišča.
Resolucija glede učiteljsišča.
Resolucija glede strokovnih šol.
Resolucija glede vzgoje mladine.
Resolucija glede krajnih šolskih svetov.
Resolucija glede zveze nepolitičnih društev

Resolucija glede občinskih volitev.
Resolucija glede strankarskega boja.
Zaupnica članom vlade JDS in narodnim zastopnikom.

Gospodarstvo.

Naše gospodarske razmere kričijo po zboljšanju. Cena živini pada, a pri mesarjih se nič ne pozna. Cena zrna pada, pšenica se dobi že po 2 K, moka pa še vedno stane 5—7 K. Cene za sladkor, obleko in industrijske izdelke neprestano rastejo. Pod temi razmerami trpi le kmet, delavec in uradnik, ki so stebri družbe in države. Skrajni čas je, da vlada poseže z železno roko med izkoriščevalce ljudstva. Pogodba prehranjevalnega ministrstva z mlinarji se mora razveljaviti. Ministrstvo za prehrano je poklicano, da štiti malega človeka, ne pa podpira navijalce cen! V Nemški Avstriji vlada pomanjkanje živil in vendar je tam kruh cenejši nego pri nas, kjer imamo dovolj živil. Priporočamo mestnemu uradu in vladi, da revidira cene kruha in mesa. Mlinarji, peki, mesarji ne bodo sami od sebe šli s cenami dol. Naše poslance pa pozivljamo, da store svojo dolžnost.

Pododsek komisije za stvarno demobilizacijo v Ptujju naznanja, da ima iz nekdanjih vojaških zalog večje število starih sodov na razpolago. Sodi imajo vsebino od 30 do 3000 l, največ je takih od 80—150l. Oddajali se bodo direktno uporabnikom; prekupci so izključeni, Kdor si želi nabaviti sode, naj to javi potom občinskega urada ali potom pristojne kmetijske podružnice okrajnemu glavarstvu v Ptujju. Nakaznice se bodo strankam razpošiljale potom občinskega urada.

Državna posredovalnica za delo podružnica za Ptuj in okolico. V tednu od 13. do 19. julija 1919 je iskalo delo 100 možkih in 74 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 44. Od 1. januarja do 19. julija 1919 je iskalo dela 456 delavnih moči. Delodajalci so iskali 417 delavcev in delavk. Posredovanj se je izvršilo v tem času 192. Delo iščejo: 1 oskrbnik, vrtnarji, poljski delavci, rudarji, kovači, ključavničarji, mehaniki, mizarji, kolarji, bičarji, usnarji, čevljarji, vrvarji, peki, zidarji, trg. pomočniki, pis. moči, šivilje, služkinje itd. V delo pa sprejme posredovalnica: 2 poljska pristava, večje število poljskih delavcev in delavk, mizarje, kolarje, tesarje, pletarje, čevljarje, služkinje itd.

Kranjska hranilnica v Ljubljani v slovenskih rokah. Kranjska hranilnica se je na zadnjem občnem zboru preuredila v slovenski zavod. Za predsednika je izvoljen veletrgovec gosp. Dragotin Hriber. Sprejeto je bilo toliko članov, da so imeli Slovenci večino in si izvolili svojega predsednika in svoje ravnateljstvo. Kaj pa je s Ptujsko šparkaso? Ta ima popolnoma enak statut. Ali bi ne mogli v Ptujju posnemati Kranjske hranilnice?

Dopisi.

Ornigovo gospodarstvo. — a. Veliko je dosegel Ornig za ptujsko občino, še več je dosegel za svoj žep. Občina v celoti je imela malo dobička od Ornigovih naprav, Ornig sam in njegovi ožji prijatelji pa so obogateli. Glavni znaki Ornigovega delovanja so bili: Slavohlepnost, dobičkaželjnost in svojeglavost. Slavohlepnost. Pri vseh zgradbah: v mestni hiši, v gimnaziji, v dijaškem domu v bivši dekliški šoli, sedanji Mladiki so značilne mramorne plošče, na katerih se v zlatih črkah blišči njegovo ime. Prospekti dijaškega in dekliškega doma se začnejo s slavospevom na župana in častnega meščana Orniga kot ustvaritelja teh zavodov. Pri uličnih imenih velja sedaj načelo, da se razen po vladarjih ne imenujejo po možeh, ki še živijo. Ornigu ni zadostoval „Ornigkai“, moral je dobiti še „Orniggasse.“ Vsi Ptujčani so to Ornigovo slabost prav dobro poznali, nekateri so si kovali dobiček iz nje, drugi so se mu posmehovali. Neki ugleden Nемеc je hudomušno konstatiral, da bi Ptuj že imel tudi kanalizacijo, ako bi se ta naprava videla če mogoče iz celega Ptujškega polja. Dobičkaželjnost. Seznan ptujskih hiš iz l 1910 izkazuje 9 hiš, ki so bile last Ornigove rodbine, 3 obrtniške koncesije so bile v posesti te rodbine. Dijaški in dekliški dom sta bila dobra odjemalca Ornigova. Zato se pri raznih napravah ni gledalo toliko na solidnost, od česar bi občina imela trajno korist, ampak delalo se je površno za trenutni uspeh. Gimnazijsko poslopje lahko služi za vzgled, kakršno ne sme biti šolsko poslopje; hodniki so ozki in temni, prostori za zbirke in knjižnice so nedostatni, profesorska govorilnica je odrezan konec hodnika, istotako prirodopisni kabinet in učiteljska zbornica. V govorilnici je nakopičena podporna knjižnica in dijaška knjižnica, v zbornici učiteljska knjižnica, katerih vsaka bi morala imeti svoje prostore. Še hujše je skrpučalo dijaški dom. Dekliški dom je na videz imponantna stavba; kdor pa pogleda v podzemeljske in podstrešne prostore, se mora zgražati: v podzemeljski likalnici so vsi likalniki zrjaveli do nerabnosti, kopalnica in bolnišnica za gojenke sta umeščeni tako, da naravnost škodujeta zdravju. Pa so bili strokovnjaki, ki so opozarjali na razne nedostatke, toda Ornigova svojeglavost ni dopuščala ugovora. Kdor ni slepo pel slave Ornigu in njegovim napravam, ta je bil nemogoč v Ptujju in godilo se je vse le po Ornigovi volji. Sokrivi so pač tudi njegovi pomagači, ki so ali iz dobičkaželjnosti ali iz političnih ozirov brezpogojno podpirali Ornigov režim. Ti bodo zdaj skupno z nedolžnimi morali nositi posledice Ornigovega mestnega gospodarstva, ako niso kakor on pravočasno odnesli pet.

Iz seje mestnega sosveta dne 8. in 9. julija 1919. Dnevni red: 1. Rešitev vprašanja mestnih nameščencev. 2. Glasbena šola in kino. 3. Disciplinarna zadeva Centrih. Mestni nameščenci se nastavijo začasno s četrtletno obojestransko odpovedjo, plača se nakaže dosedanjim zopet sprejetim dosedanjam, novim pa po posebni pogodbi. Imena se objavijo, ko bodo dostavljeni dekreti in bodo imenovani izjavili, da sprejmejo. Ako ima občinstvo upravičene pritožbe proti kateremu nameščencu, naj jih javi mestnemu uradu. Službi otroških vrtnaric se zopet razpišeta. Z odpustom dosedanjih uslužbencev je rešena tudi tretja točka dnevnega reda. Glede glasbene šole se še vrše pogajanja z „Musikvereinom.“ Kino se začasno zapre zaradi pomanjkanja premoga. Pri slučajnostih se izvoli odbor (kuratorij) za Mladiko in Dijaški dom, predsednik Vajda, ter gospodarski odsek za določitev cen, predsednik Rože. Sklene se razpis nadzorovalnega osebja za Mladiko in Dijaški dom.

Obisk iz Češkega. Naš rojak prof. Jos. Skrbinec je prišel v domovino, da si ogleda Ptuj v slovenski obleki. Potoval je iz Prage skoz Češko in Nemško-Avstrijo, ter nas bla-

gruje, da živimo v Jugoslaviji, zatrjuje, da je ta še najboljša. Pripovedoval je tudi, kako so gospodarili madjarski boljševiki na Slovaškem. Češke uradnike in učitelje so strahovito trpinčili, naravnost križali.

Napisi v Ptuj lezejo počasi na dan. Kaže se pa gospodarjev upornost ali pa zabitost. Tu ne velja izgovor, da je firma tako ali tako protokolirana. Protokolacija se lahko vendar spremeni, saj toliko denarja so že mendar znadrli z nas konzumentov. Tudi Pirichova Lederfabrik in mestni Bad še malo izzivata. Upam, da mi ne bo treba več dregati, ker Jugoslovani smo sedaj vsi in moramo živeti drug poleg drugega, če ne v lepem, bo pa šlo v hudem. — Op. ured. Pustimo jim to veselje, poznali jih bomo po njih perju.

Tvrdka M. Leposcha v Ptuj nam poroča, da je pritožba glede prenizkega plačevanje uslužbencev neopravičena. Dotični uslužbenec dobi res majhno plačo, toda tvrdka ga je le na izrečno očetovo prošnjo še obdržala v službi, dasiravno za njega ni mesta. Uslužbenec sam nam to potrjuje in pravi, da mora biti zadovoljen vsaj s to službico, ker druge ni mogoče dobiti.

Računski sklep ptujskega okrajnega zastopa za leto 1918 je vsakemu davkoplačevalcu v 14-dnevni dobi na vpogled razpoložen.

Petrolej in tobak prodajajo nekateri trgovci našega okraja, zlasti ob prejšnji hrvaški meji, kakor slišimo pritožbe našega ljudstva, za oderuške cene čez mejo, med tem ko domače prebivalstvo teh stvari ne dobi. Opozarjamo dotičnike, katerih imena so nam znana, da bodemo prihodnjič prišli z imeni na dan in jih ovadili državnemu pravništvu, če se bode to ponavljalo. Čudno se nam dozdeva, da ne uvidijo ti trgovci, da škodujejo s tem ravnanjem celemu trgovskemu stanu in še povečujejo ogorčenost, ki je že itak med ljudstvom.

Dostavljanje pošte po deželi postaja v nekaterih krajih vedno slabše in množijo se pritožbe, da ostanejo ležati vsi dopisi pri poštne uradu ali poštne nabiralnici tudi v takih krajih, kjer so nastavljeni in plačani raznašalci. Opozarjamo poštne vodje, da posvetijo dostavljanju pošte strankam večjo pozornost in skrbijo za to, da ne ostanejo dopisi ležati cele tedne na poštne uradu, ker bi bili drugače primorani te pritožbe poslati na pristojno mesto.

Iz Obreža. K znanjim dopisom iz našega kraja bi še imel dostaviti sledeče; Odvodne grabe, ki zbirajo in odvajajo vodo čez polje proti Dravi že niso bile iztrebljene in očiščene mnogo let. Vsled tega zaostaja ob deževju iz bregov prihrumela voda in poplavlja, kar bi se ne zgodilo, če bi bile očiščene odvodne grabe. To čutijo posebno posestniki iz zgornjega konca. Pozivljamo županstvo in naš okrajni zastop, da ukaže obmejnim posestnikom, te grabe očistiti kakor se je to zgodilo prej in s tem bo preprečeno poplavljanje in zginilo blato iz cest in klancev. Temeljitega očiščenja sta potrebna tudi oba potoka Libonja in Bobot.

Železniška nesreča. Na Pragerskem je povozila lokomotiva te dni železničarja Javornika, vrlega mladeniča zavednega Slovenca. N. p. v miru.

Nesreča. V Mariboru na kolodvoru je ponesrečil železničar Zafošnik. Lokomotiva mu je strla nogo.

Kaj čaka vlada, da se ni odstavila vseh nemčurskih občinskih predstojnikov. Mnogo je že odstavljenih, pa v občini G. Pristava, kjer kraljuje Merkuš, zoper katerega je vsa občina, še danes ni rešitve. Zato pa so tudi ceste tako slabe, da se po njih ne more voziti.

Vinogradi. Vsled naliva je peronospora že napadla grozdje, nekateri trsi so postali rumeni in se začel pri vršiču sušiti. Vedni dež je zabranil, da še vinogradniki nismo mogli drugič škropiti, radi česar se bolezen na vinogradih vedno bolj širi. Ako ne bo nastalo toplo in lepo vreme, bo zrasla hujša kislica, ko lansko leto, če bo sploh grozdje dozorelo. Na Kranjskem ima vinarski nadzornik Skalcky

podučna predavanja. Tudi za štajerske vinorodne kraje je treba vinorejcem poduka. Osnovati je tudi kmetijske podružnice, kjer še niso ustanovljene.

Dirka. (Zakasnelo.) V Ljutomeru se je vršila dirka pri krasnem vremenu in navdušenju mnogobrojnega občinstva. Rekordni so se v splošnem dosegli lepi, boljšega bi pričakoval v pinimi dirki. Triletni so dosegli 1:52½, v pinimi dirki 1:57; obratni so uspehi v dvovprežni vožnji, kjer so triletni z 2:39 zaostali za staršimi z 2:6. V galopu je rekord 9½. V splošnem se je videlo pomanjkanje treninga, sicer bi bila pač Ljubljanca zmagovalka, zlasti se je pa to videlo po dvovprežni vožnji, kjer so starejši že pač večkrat bili v paru. Uspeh je z ozirom na dejstvo, da je glavna zabava dirkačev plug in gnojni voz, izboren. Kakor smo bili zadovoljni z uspehom, tako se mora karati slovenska netočnost in neorganiziranost. Stvar postaja dolgočasna za lajka — zvečina je bila taka — če se vleče za dve uri dalj nego je potrebno. Disciplinam mora biti pri gledalcih in tekmovalcih. Travniki pa ni najbolj pripraven temu. Pogrešali pa smo tujci še bolj organizacije pri jedi. Pošiljalo se je človeka iz krčme v krčmo z zagotovilom, tam je pripravljeno. Seve ni bilo nič pripravljeno in radi tega ne, „ker gospa ne bodo delali.“ V tem obziru se lahko za drugo leto opozori, da si prinese vsaki obiskovalec, katerih bo, kakor upam, gotovo še več, svojo culico seboj, kakor na Ptujsko goro.

Orešje pri Ptuj. Pri posestniku Petrinčiču je povrgla krava naenkrat 3 teleta in sicer 2 telički in 1 bikeca, ki so jako lepi, močni in enake barve.

Iz Pragerskega. Albina Bezjaka, obratvodja v opekarni Steinklauber na Pragerskem dolži nekdo, češ da postopa grdo z delavci, jih psuje z najgršimi priimki, ter jih celo pretpepa. Nadalje se pritožuje nad neenakimi zaslužki, češ da nekateri delavci zaslužijo pri akordnem delu veliko več, ko drugi, ki nimajo akordnega dela, ki pa delajo ravno toliko časa. Kar se tiče postopanja Albina Bezjaka napram delavstvu, ki je zaposleno v tovarno, sem dognal, da so vsi ti očitki naravnost izmišljeni. Vsi štirje delavci, oziroma delavke tovarne, katere sem označil v sporazumu z delavci samimi kot njihove zastopnike, da mi sporoče krivice, ki bi se jim dogodile, so soglasni izjavili, da je zgornja trditev glede Bezjaka zlagana in da on z vsemi delavci v tovarni lepo postopa. Kar se tiče ureditve zaslužkov delavstva, je že dalje časa akcija v teku, ki naj prinese delavcem zboljšanje njihovega položaja in, kolikor bode le mogoče, odpravi neenakost zaslužka. Z odličnim spoštovanjem Dr. Josip Pučnik, odvetnik v Slov. Bistrici, kot nadzornik in sekvester opekarne Steinklauber na Pragerskem. (Ker nočemo delati nikomur krivice, priobčimo tudi to. op. ur.)

Iz Dravskega polja. Med našim učitelstvom opravičeno precej vre, ker so se oddale vse službe po mestih in trgih pod roko in je bila onemogočena edina pravilna pot kompetence, osled česar so prišle tuintam moči pod varno streho, ki bi tega ne zaslužile. Med take spada tudi nek učitelj iz dravskega polja, kateri se je ogibal do najnovejšega časa dosledno stanovskih zborovanj in tovariške družbe, ki je bil naročen na zloglasno mariboržansko in ptujsko „giftno krot“, ki je sejal prepir med učitelstvom in ljudstvom na prejšnjem in sedanjem mestu, mož, ki udriha danes po liberalcih, jutri grmi nad klerikalci, ki je zdaj ultra Slovenec, zdaj zopet „dajčfrajndlich“, kak pač veter piše. In tak človek se hvali, da mu je zasigurano lepo učiteljsko mesto na Bregu pri Ptuj, za koje bi se oglasilo gotovo več zaslužnih družinskih očetov! Pravica, ali si res popolnoma slepa?

Iz Št. Janža na Dr. p. Sprejmite g. urednik tudi iz našega kraja par vrstic in ne mislite, da smo čisto zaspani. Res je bilo med nami precej nemškutarskega, novi naši zedinjeni Jugoslaviji nasprotnega duha, pa smo se pd malem dobro poboljšali, deloma

vsled truda naših domačih gospodov, deloma vsled tako potrebnih shodov. Takšnega je priredil tukaj g. dr. Senčar potem g. posl. Visenjaka in na binkoštni pondeljek g. Šušenjaka iz Maribora. Naznanjen je bil sicer slednjič bolj gospodarski shod, pa sprebrnil se je v političnega. V obeh preje imenovanih smo predsednika volili, pri tem pa je prevzel to častno mesto na lastno pest g. učitel N., ki si ni upal udeležiti se po poslancu Brenčiču prirejenega shoda v zadevi majniške deklaracije, ker se je menda vstrašil vladnega zastopnika, ne onega prirejenega po g. dr. Senčarju, ker se mu je zdel menda preliberalen. Tudi g. nadrevizor ni povse ugajal, ker smo nekateri poslušalci slišali njegov govor že na drugih shodih in ker je premalo povdarjal naše kmetijske koristi. Trdil je pač, da morajo biti naši pridelki mnogo cenejši, ni pa naglašal nič, da dobi tudi blago, ki ga mi rabimo, primeroma nižjo ceno. Kipfelci in pečenke niso za nas; mi rabimo marveč ceneno železo, sol, blago za obleko itd. Za strojno zadrugo ni bilo, žal, mnogo zanimanja, a izvolil se je vendar tozadevni odbor. Omeniti je še treba, da je poslal tudi naš občinski odbor oster ugovor zoper nenasitno grabežljivost kletih naših sovražnikov Lahov in Nemcev v Ljubljano.

Pesja steklina. V soboto 19. t. m. smo imeli v mestu neprijetni položaj radi steklega psa trg. Šošteriča iz sv. Vida. Ogrizel je v mestu le par psov a na Bregu vpo-kojenega Val. Ajdnika, ki se je sprehajal ob Studenčnici pri Koroščevem mlinu. Kolikor se je že poizvedelo, je ta stekli pes že začel v petek popoldan druge pse grizti in je isto večer zginil. Njegov lastnik je bil vendar opozorjen, a se ni nič brigal za to. Bo imel pač tudi posledice trpeti. Radi njega so se morali vsi sumljivi psi pokončati, med katerimi so bili gotovo dobri čuvaji. Kakor hitro bi se bil pes, ko je že ogrizel druge, uničil, bi ne bilo vsega gorja, ki lahko nastane. Zlasti še se lahko pripetijo nedogledne nesreče, če so se prikvili kateri ogrizeni psi. Vsakdo naj si dobro premisli, zlasti taki, ki imajo otroke, kaj se vse lahko zgodi in če le kolikaj sumijo, da je bil njihov pes v dotiki s tem steklom, naj ga raje dajo prej ko slej uničiti. Nečesa se namreč ne sme pozabiti, to je, da bolezen izbruhna z znaki, da nastane grizljivost, še-le po tednih. Dotlej lahko zgleda žival kakor popolnoma zdrava.

Kakó je sedaj na Dunaju. Pred kratkim so me nujne privatne zadeve dovedle v Gradcu. V kavarni sedeč sem prebiral razne nemške časnike. Dolgo jih že nisem imel v rokah, ker jim je z ozirom na sedanje razmere pot v Jugoslavijo zabranjena. Marsikaj sem izvedel o razmerah v sosednih državah, a med drugimi me je zanimal kratki članek, ki sem ga zasledil v časniku „Neues Wiener Journal“. Ta list piše, da je bil neki Anglež, ki je že prej večkrat obiskal Dunaj, tudi pred kratkim zopet enkrat v tem mestu. Vtise, ki si jih je pridobil o Dunaju, opisuje Anglež tako-le: „Kar je vzbudilo posebno mojo pozornost, ko sem korakal po dunajskih cestah, je to, da ljudje v obče zelo slabo izgledajo ali kakor pravimo, da tiče v slabi koži. Ne morem reči, da bi videl mnogo oseb, ki bi bile zdrave barve. Vse drugačne ljudi srečujem n. pr. v Parizu. Dunajski otroci so blede, skoraj prozorni in preslabi, da bi se igrali. Vsi okraji Dunaja nosijo enak znak lakote. Bogato in siromaško strada. Pomanjkanje je povsod pustilo svoje sledove. Obiskal sem tri šole, in kar sem tukaj videl, me je navdalo z veliko žalostjo. Polovica otrok ne more v šolo; bolni so ali pa so bolne njih matere ali pa nimajo kaj obleči. Otroci, ki sede v šoli, so slabi, apatični (brežcutni) in komaj da sledijo pouka. — Španska bolezen je zahtevala neizmerno mnogo žrtev, ker se ji ljudje radi slabe prehranitve niso mogli z uspehom upirati. Komisije za preskrbo živil si sicer na vso moč prizadevajo spraviti živila na Dunaj, toda kaj premorejo te napram tolikim lačnim želodcem! Prej tako živahni in glasni Dunaj je postal izredno miren in tih. Dunaj je postalo mesto molka ali molččnosti.“ Ne do-

stavljam tem besedam družegu nego to : Razmišljajmo nekoliko o dunajskih razmerah, primerjajmo jih z našimi, morda se naseli v naša srca vsaj nekoliko več zadovoljnosti. Vse res ne gre tako gladko kakor bi bilo želeti, toda vsaj stradati nam ni treba.

O Jugoslavija! Ti nisi zadnja med državami!
A. K.

Cirkovce na Dr. p. Tudi mi smo slavili rojstni dan našega kralja Petra I. in so plapolale narodne zastave celi dan iz oken vseh javnih poslopij in zastopov. Tem bolj je vzbudilo občno pozornost, da je le orožniška postaja bila brez vsake zastave in znamenja, ter imela zaprta vsa svoja okna. Temu se mi ne čudimo, ker poznamo dobro mišljenje našega stražmojstra, kateri še vedno pričakuje spremembe v naši državi. Tega duha se narska v družbi Staraschinov, kojih hčerka „Pepy“ si dovoljuje prepevati s spremstvom kitare pri odprtem oknu: „Es braust ein Ruf“, katera pesem je danes gotovo protidržavna. Oblast, kje si? Priče smo na razpolago in hočemo imeti enkrat konec tega. Vaščani nismo željni po 22. uri niti slovenskega petja, še manj pa nemčurskega.

Politične vesti.

Finančni pogoji za Avstrijo. LDU Haag, Nieuwe Bureau poroča iz Londona: „Daily Telegraph“ je prejel od svojega posebnega poročevalca iz Pariza podrobnosti o finančnih pogojih, ki so bili naloženi Avstriji. V splošnem se vjemajo s pogoji za Nemčijo, vendar se posameznosti bistveno razlikujejo. Člen 3. pravi, da se sestavi posebna podrejena komisija za odškodnine. Člen 5. govori o vrstah plačevanja in o rokih. Člen 6. trdi, da mora dati Avstrija gospodarske vire na razpolago aliiranim in asociiranim silam. Člen 8. določa, da se mora oddati vse blago, ki so ga avstrijske čete prinesle seboj iz tujih držav, ali ki se je našlo na avstrijskem ozemlju, ne da bi se njih vrednost odtegnila. Člen 10. zavezuje Avstrijo, da poda aliiranim silam vse informacije, da se dožene škoda. Člen 11 zahteva, da mora Avstrija izdati vse zakonodajne odredbe, ki jih je treba komisiji za odškodnine. Od odškodnine bodo odšteti zneski, ki jih more Avstrija uveljaviti na podlagi obveznosti za gotova ozemlja, nadalje vrednost vodnih poti, železnic itd., kakor tudi vsote ki jih more Avstrija jemati v poštev od nekterih državnih in zasebnih imovin. — Tem določbam so dodane priloge. Prva priloga določuje značaj škod, ki jih ima Avstrija povrniti. Druga priloga omenja, kako je sestavljena komisija za odškodnine. Amerika, Anglija, Francija, Italija in Belgija bodo zastopane vsaka po svojem zastopniku, dočim bodo imele Grška, Poljska, Rumunska, Čeho-Slovaška in Srbija skupaj le enega zastopnika. V tretji prilogi se ugotavlja načelo odškodnin. Četrta priloga obravnava plačila, ki jih ima oddati Avstrija v naravi. Kot prva dobi Italija 4000 molznih krav, 1000 volov, 1000 telet in 50 bikov. Romunija dobi polovico tega in poleg tega še 1000 konj. Srbija dobi 1000 molznih krav, 500 volov, 100 telet, 25 bikov, 1000 konj in 1000 ovac. Ta priloga se bavi tudi z vprašanjem odnešenih premičnin. Peta priloga določa oddajo avstrijskih materijalij. Šesta priloga zahteva od Nemške Avstrije, da se odpove podmorskim in brzojavnim kablom, ki jih dobi Italija. Tudi pravice, ki jih ima Nemška Avstrija na podmorski kabel od Trsta do Krfa, dobi Italija.

Mirovni pogoji za Avstrijo. Splošne določbe. LDU. Lyon, 20. julija. (Brezlično.) V nedeljo dopoldne se je generalni tajnik mirovne konference Dutasta v spremstvu atašeja v ministrstvu za zunanje stvari, Arnavona, pripeljal v Saint Germain in je izročil državnemu kancelarju dr. Rennerju dopolnilo k mirovni pogodbi z Nemško Avstrijo. Pogodbi je priloženo pismo predsednika mirovne konference Clemenceauja, kjer se dovoljuje nemško-avstrijski delegaciji desetdnevni rok za

predložitev njenih pripomb, in ki pravi, da mirovna pogodba vpošteva vse protipredloge, ki jih je nemško-avstrijska delegacija zaporedoma stavila v svojih notah. Izročitev mirovne pogodbe se je izvršila brez vsakršnih formalnosti. Med novimi klavzulami je omeniti določbo o mejah med Nemško Avstrijo in Madžarsko na eni, ter med Nemško Avstrijo in Čehoslovaško na drugi strani, določbo, ki je izpremenjena v toliko, da obsegajo meje Nemške Avstrije kolikor mogoče dosledno vse ozemlje, kjer stanuje nemški govoreče prebivalstvo. Pogodba ustanavlja mostišče na desnem bregu Donave južno od Bratislave. Razen tega predvideva tudi nekatere izpremembe v okolici Gmünda na Nižjem Avstrijem. Klavzule o modelitetah, kako naj pride ozemlje, ki ga je Nemška Avstrija morala odstopiti Italiji, v italijansko oblast, so izdelane zelo podrobno. Med vojaškimi klavzulami je najvažnejša ona, ki določa, da jakost nemško-avstrijske armade ne sme presegati 30.000 mož s častniki vred. V to število je všteto tudi moštvo nadomestnih formacij. Novačenje je dovoljeno samo potom nabiranja prostovoljcev. Častnikov Nemška Avstrija ne bo smelo imeti drugačnih kot aktivne; njih število bo smejo znašati največ dvajsetino, število podčastnikov pa največ petnajstino celokupnegastaleža armade. — Giede obnove odškodnine je v pogodbi sprejeto načelo, daje Avstrija s svojimi zavezniki odgovorna za vsako izgubo in škodo, ki jo je katerakoli izmed zaveznih ali pridruženih držav, oziroma njih prebivalstvo trpela vsled vojne, katero mu je vsilila z svojim napadom Avstrija, oz. njeni zavezniki. Kategorije škode, za katero se od Nemške Avstrije zahteva povračilo in poprava, so popolnoma iste kakor v mirovni pogodbi z Nemčijo. Skupno svoto ki predstavlja povzročeno škodo, bo dognala komisija za obnovo o kateri govori mirovna pogodba z Nemčijo in kateri bo podrejen poseben odsek za izvršitev pogodbe z Nemško Avstrijo. Ta komisija bo obsegala po enega zastopnika ameriških Zedinjenih držav, Velike Britanije, Francije, in Italije, od katerih bo vsak imel po dva glasa. Razen omenjenih bo štela komisija še enega člana, ki ga bodo izvolile vzajemno Poljska, Romunija, Čehoslovaška in kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Komisija za obnovo in odškodnino bo najkasneje do 1. maja 1921 obvestila Nemško Avstrijo koliko znaša skupna vsota njenih vojnih obveznosti. Vse države, ki so se polastile bivšega avstrijskega ozemlja, oziroma ki so nastale iz razsula avstro-ogrske monarhije na njenem ozemlju, bodo morale prevzeti primeren del avstrijskega državnega dolga iz predvojnega časa; pravtako tudi Nemška Avstrija. Iste države, toda razen Nemške Avstrije, ne bodo imele nikakih obveznosti, ki bi izvirale iz vojnih dolgov bivše monarhije.

Društvene vesti.

Zlet Mariborske Sokolske župe v Ptuj. Po petletnem odmoru, po zadnjem župnem zletu v Rusah na Vidov dan leta 1914 oživel je zopet v Sokolskih društvih Mariborske župe smotreno sokolsko delo. Da pregledamo svoje vrste, vrši se v nedeljo 7. septembra t. l. v Ptujju župni zlet. Vse predpriprave je prevzel Ptujski Sokol. Delo je porazdeljeno na posamezne osebe; posluje že tehnični, reklamni, sprejemni, prehranjevalni in veselčni odsek. Podravske Sokoli se snidejo z bratskimi društvi na zgodovinskih ptujskih tleh. Prepričani smo, da bo prireditev nad vse impozantna. Sosedni Varaždinci so že obljubili svoje sodelovanje. Isto pričakujemo tudi od vseh drugih Srbskih in Hrvatskih sokolskih društev. Pokazati hočemo, da dviga tudi Sokol ob severni meji mogočna svoja krila.

Vsem kraj. organizacijam JDS v mariborskem okrožju. V smislu sklepa shoda zaupnikov v Ljubljani, se otvori v Mariboru posebna kmečka pisarna, kjer bo dajal poseben kmečki strokovnjak brezplačna pojasnila o vseh

kmečkih zadevah JDS. Tajniška pisarna daje pojasnila o vseh organizatoričnih in političnih vprašanjih. Istotam se otvori tudi informacijska pisarna, kjer dobijo vsi člani brezplačne pravne nasvete v vseh zadevah, nasvete v šolskih, stanovanjskih, službenih zadevah itd. Pisarna začne poslovati takoj po ustanovitvi okrožne organizacije v Mariboru na shodu zaupnikov celega okrožja začetkom avgusta. Zaupnike, ki jih bodo posamezne kraj. org. tekom julija izvolile, je treba prijaviti strankinemu načelstvu v Ljubljani, in poslancu Voglarju v Maribor, ki bo vse prijavljene zaupnike sklical začetkom avgusta v Maribor. Do takrat se dajejo vsa potrebna pojasnila članom pismeno.

Najboljši uspeh imajo oglasi
listu“, ker je zelo razširjen in ga vsakdo rad čita.

Trgovci, gostilničarji in obrtniki! Pošljite nam inseratna naznanila. Sprejeti bomo mogli le omejeno število anons. Kdor torej prej pride, bo prej mletl.

Vabilo na naročbo.

Kdor želi, da se mu redno pošilja „Ptujski list“, naj prijavi svoj naslov upravništvu v Ptuj, Slovenski trg (stari rotovž) šte. 3, pritličje levo.

„Ptujski List“ povečan.

Od danes naprej bo izhajal „Ptujski List“ redno na šestih straneh. V posamezni prodaji stane zato številka 40 vinarjev.

Naročba.

! Komur smo dozdej pošiljali list, pa si ga ne misli naročiti, prosimo, naj nam ga vrne, ker ga sicer smatramo za naročnika. !

Zatekel se je lovski pes, lisast in črne barve. Lastnik naj se zglaš pri nočnem čuvaju tab. Strnišču, bar. 38.

Preklic!

Podpisani preklicujem inkriminovane besede izrečene na rovaš **Martin Milošič**, ter se mu zahvaljujem za odstop od kazenskega postopanja.

Ptuj, dne 13. julija 1919.

Franc Lah.

SENO se kupi, kje pove uprava tega lista.

Zahtevajte „Ptujski list“

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru.

Delniška glavica 15.000.000.

Centrala v Ljubljani.

Rezervni fondi nad 4.000.000.—

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3% brez odpovedi, proti 3 mesečni odpovedi s 3¼% čistih.

Daje trgovske in aprovizacijske kredite. Izvršuje vse bančne transakcije.

Išče se za kruh voziti

posebno lahki voziček na peresa (kočijaški ali mesarski voz) z ali brez gornjega dela.

Nadalje se išče tudi plahta za voz. Natančni popis z ceno naj se pošlje na GUSTAVA PENN, pekarija, Jurovce pri Ptuj.

POZOR!

Priporočam svojo gostilno za obilen obisk, točim vedno pristna haloška vina, ob nedeljah sveže pivo; za zabavo vedno keglijšče in vrtiljak.

Mih. Tomanič, Spodnji Breg pri Ptuj

VINO

rizling in dalmatinsko

od 56 l naprej, ter sadjavec in kislá voda razpošilja po najnižji ceni podjetje Silva vrelec, Guštanj. Kupijo se stari zamaški.

Prva mariborska čebelarska mizarnica

v Mariboru, Ptujška cesta 14, Tezenje 7

priporoča vse vrste izdelovanja čebelarskih panjev z vsemi potrebščinami. Kot specialno blago priporočamo navadne in boljše dvodelne Alberti-Snideršičeve panje. Za obilna naročila se priporoča proti solidni postrežbi.

J. P. ALBERER.

Prodám dve kobilí,

prva 6 let in druga 2½ let stara in

∴ žrebca ∴

1¼ leta starega. Vprašanje pri Francu Šošteriču, Sv. Vid pri Ptuj.

Strešni rušt

zgotovljen in nov, 10 m dolg in 7 m široki se takoj proda pri g. J. Kravagna v Ptuj.

Sposoben viničar

z eno, ali tudi z večimi delavskimi močmi, se takoj sprejme na večje posestvo, ozir. gorico pod jako ugodnimi pogoji. Vstop takoj ali pozneje. Naslov pove uprava „Ptujškega lista“.

Miši - podgane - stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 6—, za podgane in miši K 6—, za ščurke 6 K; posebno močna tinktura za stenice 6 K; uničevalec moljev prašek proti ušem v obleki in perilu, proti mravljam, proti ušem pri perutnini K 3; prašek proti mrčesom 5 K; mazilo proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 3 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 3—, Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 112, Petrinjska ulica 3.

Salonska sukinja

elegantna, skoraj nova z telovnikom, za vitko osebo se po ceni proda. — Vprašati je popoldan v Anastazij-Grünovi ulici šte. 16, 1. nadstropje levo.

Išče se v stalno službo:

majši hlapec h konjem, dekla in pekovski učenec.

G. Gomilšek, Jurovce pri Ptuj

GARJE srbečico, kraste, lišaje

uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo 6 K. — Po pošti 7 K poštne prosto.

Prodaja in razpošilja s pošto

Lekarna Trnkóczy v Ljubljani, Kranjsko.

Brata Vošnjak, Ptuj

trgovina z usnjem, čevlji in surovimi kožami.

Goveji in telečji boks, chevreaux, ∴ podplati, notranje in zgornje usnje, usnje za konjsko opravo.

Elegantni boks-calf in chevreaux čevlji. — Fini čevlji iz črne in rujave teletine. — Navadni čevlji iz rujave kravine, podplatni in podpetni cveki, dreta, platno.

Išče se

kuharica

za 4 mesece v Gornje-Haloze (Sv. Duh.) — Oskrbovati ima kuhinjo za 6 delavcev. Plača po dogovoru. Vstop takoj. Naslov pove uprava tega lista.

Sadni kis

se kupi. Ponudbe prosimo v trgovini

no brata Slawitseh, Ptuj.

Prostorna, meblovana soba

za samskega gospoda

se takoj odda. Kje, pove upravnistvo tega lista.

FRANJO ČUČEK, PTUJ

veletrgovina z vinom

priporoča sakovrstna vina, haložka, posebno zavrčka in ljutomerska, kakor tudi izvenštajerska po dnevni cenah.

Prodaja se v posameznih sodih in na cele vagone in sicer v sodih kupčevih, ali pa se sodi za pošiljatev posodijo.

Istotako priporoča svojo zalogo desk in vsakovrstnega rezanega lesa, dalje cementa, apna in premoga.